

Aleg. 128.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniach Wydziału krajowego w przedmiocie zarządu funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska i w przedmiocie petycyi wiecu delegatów miast w sprawie kwaterunkowej.

Wysoki Sejmie!

Ze względu na ścisły związek przedmiotów, komisya administracyjna uznała za stosowne połączyć przydzielone jej uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1889 r. sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zarządu funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska i w przedmiocie petycyi wiecu delegatów miast w sprawie kwaterunkowej i ma zaszczyt złożyć o nich następujące sprawozdanie:

Stan funduszu pożyczkowego na budowę koszar, utworzonego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. stycznia 1888 r., przedstawiał się na dniu 30. czerwca 1888 r., z którym zamykało się pierwsze sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie tym funduszem, jak następuje:

Na pożyczkach udzielonych gminom	402.410 zł. 28 ct.
„ lokacyi w banku krajowym	323.266 „ 98 „
„ „ w funduszu krajowym	276.073 „ 35 „
razem	<u>1,001.750 zł. 61 ct.</u>

W ciągu II. półrocza 1888 r. wypłacono 2 gminom tytułem pożyczek	22.000 zł. — ct.
w ciągu I. półrocza 1889 wypłacono tytułem pożyczek 6 gminom	69.700 „ — „
razem	<u>91.700 zł. — ct.</u>

Gminy spłaciły: w II półroczu 1888 r.	14.454 zł. — ct.
w I „ 1889 „	21.096 „ — „
razem	<u>35.550 zł. — ct.</u>

Z odsetek, płaconych od lokacyi nierozpożyczonej części funduszu, przyszło:

w II półroczu 1888 r.	8.004 zł. — ct.
w I półroczu 1889 „	6.964 „ — „

razem . 14.968 zł. — ct.

odsetki zwłoki w II półroczu 1888 „ . 17 „ 35¹/₂

Z uwzględnieniem powyższych zmian stan funduszu pożyczkowego w dniu 30. czerwca 1889 r. do którego to dnia sięgają cyfry sprawozdania Wydziału krajowego przedstawia się następnie:

Na pożyczkach udzielonych gminom	591.559 zł.
na lokacyi w funduszu krajowym	425.179 „
razem	1,016.738 zł.

Obecnie rozporządzalna część funduszu pożyczkowego lokowana bywa wyłącznie w funduszu krajowym na 3%, nie zaś w banku krajowym, ponieważ zapas kasowy funduszu krajowego jest za mały, aby odpowiedzieć wymaganiom obrotu w obec nierównego rozdziału wpływów z dodatków krajowych na poszczególne miesiące. Dla funduszu pożyczkowego jest to zresztą obojętnem, jak długo stopa procentowa lokacyi i możność wycofania jej pozostaną niezmiennione.

Dla celu, któremu służy fundusz pożyczkowy na budowę koszar t. j. dla przyniesienia ulgi w ciężarze kwaterunkowym byłoby do życzenia, aby jak największa część funduszu tego była rozpożyczona, aby wpływające napowrót raty były obracane zaraz na nowe pożyczki, jednym słowem, aby obrót funduszu był jak najszybszy. W tym względzie niniejsze sprawozdanie wykazuje w porównaniu z poprzednim wzrost stanu pożyczek z 402.410 zł. na 591.559 zł. Nadto w ciągu drugiego półroczu 1889 po dzień dzisiejszy wyasygnował Wydział krajowy dalsze kwoty:

dla gm. m. Czortkowa	5.000 zł.
„ „ „ Nowego Sącza	5.000 „
„ „ „ Tarnopola	10.000 „
„ „ „ Bochni	7.000 „
razem	27.000 zł.

Zawsze jednak przeszło 400.000 zł., zatem cała kwota, którą kraj dopożyzył w myśl uchwały z d. 11. stycznia 1888 r. celem uzupełnienia kwot, przeznaczonych na bezprocentowe pożyczki na budowę koszar do wysokości jednego miliona zł., nie spełnia dotąd właściwego swego przeznaczenia.

Przyczyna tego nie leży w braku zgłoszeń ze strony gmin o pożyczki na budowę koszar, przeciwnie zgłoszenia te przenoszą dość znacznie przytoczoną kwotę, gdyż prócz kwoty 397.000 zł., którą wykazuje Wydział krajowy jako sumę pożyczek przyznanych ale nie podniesionych po dzień 30. czerwca 1889 i to po strąceniu pożyczek cofniętych przyręczone zostały od tego czasu po dziś dzień następujące dalsze pożyczki:

Gminie miasta Przemyśla	20.000 zł.
„ „ Rzeszowa	30.000 „
„ „ Rzeszowa	100.000 „
„ „ Sanoka	40.000 „
razem	190.000 zł.

Prócz tego petycyje o pożyczki na budowę koszar, wniesione dotąd do Wysokiego Sejmku obejmują razem kilkadziesiąt tysięcy zł.

Przyczyna nie leży też w zbyt skąpym wymiarze pożyczek ze strony Wydziału krajowego, gdyż akta Wydziału krajowego wykazują, że pominiawszy wyjątkowe wypadki Wydział krajowy udzielał pożyczek w kwotach, jakie były żądane.

Przyczyna powolnego obrotu w funduszu pożyczkowym leży w pierwszym rzędzie w długim trwaniu dochodzeń korespondencyi i rozpraw z władzami cywilnymi i wojskowymi, które to dochodzenia przedłużają się nadto skutkiem tego, iż gminy dążą do uznania koszar, jakie zamierzają budować za koszary normalne, za które w moc ustawy należy się czynsz znacznie wyższy niż za koszary tak zwane tymczasowe czyli dorywcze, zaś z tego właśnie względu uznanie koszar za normalne napotyka na trudności ze strony wojskowej. W drugim rzędzie wpływa ta okoliczność, iż do niedawna Wydział krajowy rezerwował kwoty pożyczkowe raz przyrządzone na czas nieograniczony, bez względu na to, czy gmina mogła lub chciała przystąpić do zrealizowania pożyczki. Obecnie Wydział krajowy pougował gminy o zrealizowanie pożyczek i niektóre przyrzeczenia zbyt długo zostające w zawieszeniu cofnął. Liczy się na to, że pilnując w ten sposób, aby pożyczki zbyt długo nie pozostawały w zawieszeniu ze szkodą gmin innych, Wydział krajowy przyczyni się do szybszego obrotu a tem samem i skuteczniejszego użycia funduszu przez Wysoki Sejm utworzonego.

Komisya administracyjna ze względu na wspomniane dopiero co zarządzenia Wydziału krajowego nie stawia żadnego wniosku w tej mierze i ogranicza się na propozycyi, aby Wys. Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie funduszem pożyczkowym na budowę koszar przyjął do wiadomości.

Petycja wiecu delegatów miast, która stanowi przedmiot drugiego sprawozdania Wydziału krajowego zawiera trzy żądania: pierwsze, aby Wys. Sejm uchwalił ustawę o rozkładzie ciężaru kwaterunkowego na cały kraj a następnie, zanim taka ustawa przyjdzie do skutku, dalsze dwa żądania, aby Wys. Sejm podwyższył fundusz pożyczkowy na budowę koszar do dwóch milionów zł. i przedłużył termin spłaty pożyczek do lat 20.

Co do ustawy o rozkładzie ciężaru kwaterunkowego na cały kraj, który miałby polegać na dopłatach z funduszu krajowego do cen najmu płaconych przez wojskowość, to komisya administracyjna nie uważa za potrzebne powtarzać w obecnem sprawozdaniu raz jeszcze argumenta, które przemawiają za tem zapatrywaniem, że §. 23. ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879 pozostawia reprezentacyi krajowej wolność wyboru drogi, na jakiej uzna za stosowne rozłożyć ciężar kwaterunku na cały kraj, tudzież argumenta utylitarne, które przemawiają za drogą przez Wys. Sejm obraną t. j. za systemem udzielania z funduszy krajowych pożyczek bezprocentowych na budowę koszar. Od r. 1882, kiedy Wysoki Sejm na wniosek Wydziału krajowego za wspomnianym systemem się oświadczył, argumenta jedne i drugie niemal co roku powtarzane były w sprawozdaniach Wydziału krajowego i komisji administracyjnej, tudzież wśród dyskusyi w pełnej Izbie, a obecnie sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji wiecu delegatów miast jeszcze raz je streszcza.

Jeżeli Wys. Sejm ze względów prawnych i utylitarnych, stale trzymał się objawionego raz zapatrywania i przyjętego systemu pożyczek bezprocentowych na budowę koszar, to dziś, gdy ów system trwa już przez lat siedem i gdy rozwinięty i utrwalaony został przez utworzenie osobnego funduszu pożyczkowego nie podobna doradzać zmiany systemu z tego jeszcze dalszego względu, że taka zmiana w trakcie spłaty znaczniejszej liczby pożyczek miałaby za skutek albo bardzo znaczne niekorzyści dla gmin, które pożyczki zaciągnęły, albo też bardzo znaczne i nieusprawiedliwione obciążenie funduszu krajowego podwójną prestacją na cele kwaterunkowe. Z tych powodów komisya administracyjna żadną miarą nie może doradzać, aby Wys. Sejm przychylił się do żądania wydania ustawy o rozkładzie ciężaru kwaterunkowego, która to ustawa pociągałaby za sobą taką zmianę systemu.

Z dalszych żądań wspomnianej petycyi, żądanie podwyższenia funduszu pożyczkowego do 2 milionów zł. upada w obec faktu, poprzednio przytoczonego, że dotąd przeszło 400.000 zł. z rzeczzonego funduszu jest nie rozpożyczonych.

Wreszcie co do żądania przedłużenia terminu spłaty pożyczek komisya administracyjna po szczegółowym rozbiornie przysłała do przekonania, że jakkolwiek nie mogłaby się oświadczyć za powszechnem przedłużeniem 12-letniego okresu bezprocentowych pożyczek, to jednak mogą i niewątpliwie będą zachodzić wyjątkowe wypadki, w których ze względu na bardzo znaczne obciążenie poszczególnych gmin budowami koszarowemi a względnie spłatami rat pożyczkowych przedłużenie okresu pożyczkowego uczyniłoby zadość słuszności i wyrównałoby różnice, jakie zachodzą między gminami korzystającymi z pożyczek tak co do zasobów materialnych jak i co do obciążenia kwaterunkiem. Komisya nie chce przytaczać gmin, wskazujących wśród jej obrad, nie chce bowiem przesądzać bliższemu badaniu rzeczy w poszczególnych wypadkach, sądzi zaś, że skoro przedłużenie okresu pożyczkowego jedynie w wyjątkowych wypadkach dałoby się uzasadnić i miałyby następować, to wypadałoby zastrzedz Wys. Sejmowi przyzwalanie takich prolongat.

Na podstawie powyższego wywodu komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby w wypadkach zasługujących na uwzględnienie przedstawiał Sejmowi wnioski co do przedłużenia terminu spłaty pożyczek na budowę koszar.

III. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad żądaniami petycyi wiecu delegatów miast o podwyższenie funduszu pożyczkowego na budowę koszar do dwóch milionów zł. i o wydanie ustawy o rozkładzie ciężaru kwaterunkowego na cały kraj oraz nad petycyą miasta Stanisławowa zawierającą takie same żądanie.

IV. Petycyę miast Jaworowa i Łańcuta o pożyczki na budowę koszar odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Lwów dnia 6. listopada 1889.

Zastępca przewodniczącego:

S. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:

Pilat.